

Problemy i perspektywy obywatelstwa europejskiego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie problemów i perspektyw obywatelstwa europejskiego (2008/2234(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej, a w szczególności jej rozdział V zatytułowany „Prawa obywateli”,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 15 lutego 2008 r. zatytułowane „Piąte sprawozdanie na temat obywatelstwa Unii (1 maja 2004 r. – 30 czerwca 2007 r.)” (COM(2008)0085),
 - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich¹ (dyrektywę w sprawie swobodnego przepływu),
 - uwzględniając opinię sporządzoną z własnej inicjatywy Komitetu Regionów z dnia 9 października 2008 r. w sprawie praw obywateli: upowszechniania praw podstawowych i praw wynikających z obywatelstwa europejskiego²,
 - uwzględniając art. 45 oraz art. 112 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Prawnej, Komisji Spraw Konstytucyjnych, jak również Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A6-0182/2009),
- A. mając na uwadze, że proces tworzenia wspólnego rynku oraz integracji gospodarczej zbliża się do rzeczywistego zakończenia, choć podstawa prawna obywatelstwa Unii nadal znajduje się w fazie rozwoju,
- B. mając na uwadze, że art. 17 Traktatu WE wprowadzony przez traktat z Maastricht stanowi, iż „obywatelem Unii jest każda osoba mająca przynależność państwa członkowskiego”, a zasadę tę rozwinęto w traktacie amsterdamskim, który stwierdza, że „obywatelstwo Unii uzupełnia obywatelstwo krajowe, nie zastępując go jednak”,
- C. mając na uwadze, że obywatelstwo Unii stanowi zatem uzupełnienie obywatelstwa państwa członkowskiego i dlatego związane z nim prawa regulowane są przez poszczególne państwa członkowskie w oparciu o ich własne ustawy, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich,
- D. mając na uwadze, że podstawą tożsamości obywatela Unii może być jedynie tożsamość

¹ Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77.

² Dz.U. C 325 z 19.12.2008, s. 76.

narodowa, a Komisja powinna zwrócić uwagę na fakt, że osoby żyjące w skrajnym ubóstwie oraz osoby słabo wykształcone – między innymi Romowie – nie mają dostępu do takiej ilości informacji, która mogłaby pobudzić ich świadomość europejską; mając na uwadze, że postępujące wykluczenie z europejskich społeczeństw prowadzi do dewaluacji zarówno ich obywatelstwa, jak i obywatelstwa Unii,

- E. mając jednak na uwadze, że nie naruszając kompetencji poszczególnych państw członkowskich do określania sposobów nabywania i utraty obywatelstwa, na posiedzeniu w Tampere w dniach 15–16 października 1999 r. Rada Europejska poparła „możliwość przyznania obywatelom państw trzecich obywatelstwa państwa członkowskiego, w którym zamieszkują oni legalnie przez dłuższy czas”,
- F. mając na uwadze, że wszyscy obywatele Unii są uprawnieni do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich w państwie członkowskim zamieszkania na tych samych warunkach, co obywatele tego państwa członkowskiego,
- G. mając na uwadze, że przyznanie prawa do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim pobytu ma zasadnicze znaczenie dla obywateli Unii w celu stworzenia poczucia rzeczywistej przynależności do danego kraju,
- H. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich dochodzi obecnie do podważania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich, przyznanego obywatelom Unii na mocy art. 19 Traktatu WE, w związku z czym obywatele Unii będący obywatelami innego państwa członkowskiego nie są uprawnieni do wstępowania do partii politycznych w kraju, w którym mają skorzystać z tego prawa,
- I. mając na uwadze, że możliwość zwracania się do Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego oraz do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich to ważne pozasądowe środki dochodzenia sprawiedliwości dostępne dla wszystkich obywateli Unii,
- J. mając na uwadze, że rozszerzenie Unii Europejskiej spowodowało znaczący wzrost liczby obywateli Unii zamieszkujących poza państwem członkowskim swojego pochodzenia,
- K. mając na uwadze, że art. 20 Traktatu WE – mimo że obowiązuje niestety jedynie w sytuacji, gdy obywatel jednego państwa członkowskiego przebywa na terytorium kraju trzeciego, w którym dane państwo członkowskie nie posiada swojego przedstawicielstwa – uprawnia każdego obywatela Unii do ochrony dyplomatycznej lub konsularnej ze strony każdego państwa członkowskiego, które w tym kraju trzecim posiada stosowne przedstawicielstwo; mając na uwadze, że nie można należycie wykonywać tego prawa przy braku jasnych i wiążących zasad praktycznych i protokołów, których mają przestrzegać władze konsularne,
- L. mając na uwadze, że chociaż ten sam art. 20 Traktatu WE nakłada na państwa członkowskie obowiązek, zgodnie z którym „ustanawiają między sobą niezbędne reguły oraz podejmują rokowania międzynarodowe wymagane do zapewnienia tej ochrony”, faktem jest, że do tej pory przyjęto tylko jeden wiążący akt, mianowicie decyzję 95/553/WE¹, która weszła w życie w 2002 r. i, licząc zaledwie jedną stronę, absolutnie nie zdołała stworzyć kompletnego systemu wspierania obywateli Unii za granicą i łagodzenia ich cierpienia w sytuacjach

¹ Decyzja przedstawicieli rządów państw członkowskich spotykających się w ramach Rady z dnia 19 grudnia 1995 r., dotycząca ochrony obywateli Unii Europejskiej przez przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne (Dz.U. L 314 z 28.12.1995, s. 73).

kryzysowych,

- M. mając na uwadze, że szczególnie w sytuacji kryzysowej bądź w obliczu osobistego cierpienia skuteczna ochrona konsularna i dyplomatyczna, przyznawana przez wszystkie państwa członkowskie bez rozróżnienia wszystkim obywatelom Unii poza terytorium Unii Europejskiej, znacząco przyczyniłaby się do docenienia przez tych obywateli korzyści płynących z faktu przynależności do Unii Europejskiej,
1. z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż traktat lizboński umożliwia milionowi obywateli Unii z różnych państw członkowskich wspólne wezwanie Komisji do przedłożenia wniosków legislacyjnych, i uważa, że takie prawo podmiotowe znacząco zwiększy świadomość obywatelstwa Unii wśród Europejczyków; przypomina, że przejrzystość i demokratyczne uczestnictwo należy osiągnąć poprzez różne formy partnerstwa między UE i państwami członkowskimi, instytucjami regionalnymi i lokalnymi, partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim; wzywa Komisję do opracowania przejrzystych i łatwych do zrozumienia procedur realizacji „inicjatywy obywatelskiej”, aby obywatele Unii mogli skutecznie podejmować inicjatywy legislacyjne natychmiast po wejściu w życie traktatu lizbońskiego; choć wyraża nadzieję, że nie będzie to konieczne, podkreśla, że Komisja powinna włączyć to prawo do inicjatywy do swoich kierunków polityki bez względu na ostateczny status wspomnianego traktatu;
 2. zauważa, że nie można postrzegać prawa obywateli UE do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich w oderwaniu od innych praw i podstawowych zasad Unii Europejskiej, takich jak swobodny przepływ pracowników czy swoboda świadczenia usług; wzywa zatem państwa członkowskie do zniesienia istniejących barier ustanowionych zgodnie z traktatami akcesyjnymi, aby wszyscy obywatele mogli korzystać ze wszystkich swoich praw;
 3. zaleca Komisji, by w świetle wynikających z Traktatu WE podstawowych zasad związanych ze swobodą przemieszczania się, niedyskryminacją i prawami obywatelskimi kontynuowała ona wykorzystywanie wszelkich dostępnych środków służących jak najszybszemu zniesieniu utrzymanych w mocy uregulowań przejściowych narzuconych nowym państwom członkowskim;
 4. jest zaniepokojony ograniczonym zakresem wprowadzania w życie obecnych dyrektyw, zwłaszcza dyrektywy w sprawie swobodnego przepływu, co może powodować liczne problemy związane ze swobodnym przepływem oraz innymi prawami obywateli Unii, i wzywa wszystkie strony do poprawnego i pełnego transponowania i wdrażania wspólnotowego dorobku prawnego;
 5. wzywa Komisję, aby sporządziła listę przeszkód, z jakimi borykają się obywatele Unii, którzy chcą w pełni i bez ograniczeń korzystać z prawa do swobodnego przepływu osób i innych korzyści przyznanych obywatelom Unii, oraz zwraca się do Komisji o opracowanie zestawienia wyników, aby zapewnić dokładną i skuteczną analizę tego typu przeszkód;
 6. w świetle wyników badania Flash Eurobarometru 213 (badanie Eurobarometru z 2007 r.), zgodnie z którymi zaledwie 31% respondentów uważa się za dobrze poinformowanych o tym, jakie prawa przysługują im jako obywatelom Unii, uważa za istotne, by przyjąć skuteczne podejście do informowania i komunikowania, których celem jest uświadomienie obywatelom Unii, jakie prawa im przysługują i jakie mają obowiązki, oraz wsparcie obywateli w objęciu aktywnej roli w procesie decyzyjnym UE, pozwalając tym samym na

rzeczywiste stosowanie zasad demokracji uczestniczącej;

7. z ubolewaniem zauważa, że piąte sprawozdanie na temat obywatelstwa Unii nie zawiera konkretnych wniosków dotyczących korzystania przez obywateli z ich praw i obowiązku ochrony tych praw w praktyce przez państwa członkowskie; domaga się, by szóste sprawozdanie miało pod tym względem bardziej aktywny charakter;
8. wyraża rozczarowanie faktem, że przygotowując piąte sprawozdanie, Komisja nie zdołała skonsultować się ze społeczeństwem obywatelskim, a także oczekuje, że takie konsultacje odbędą się w ramach przygotowywania szóstego sprawozdania, do czego zobowiązała się Komisja;
9. wzywa Komisję do zmiany jej programu „Europa dla obywateli” w celu poprawy komunikacji z przeciętnym obywatelem Unii i zapewnienia szeroko zakrojonego rozpowszechniania; zauważa, że o ile strukturalne wsparcie dla mieszczących się w Brukseli ośrodków eksperckich i instytutów naukowych jest ważne, o tyle organizacje te robią niewiele, by informować inne osoby niż te, które zostały już poinformowane; wzywa Komisję do przekierowania jej finansowania na inne niż brukselskie, regionalne i lokalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych, a w przyszłości do wprowadzania programów podobnych do bardzo udanego programu „Młodzież w działaniu 2007-2013”, aby pomóc lokalnym i regionalnym władzom rządowym w informowaniu mieszkańców o ich prawach obywateli Unii; z uwagi na fakt, iż propozycje dotyczące wielojęzyczności nie powinny się ograniczać do podstawowych języków urzędowych/państw członkowskich, wzywa państwa członkowskie do rozpowszechniania informacji o obywatelstwie Unii również w językach regionalnych i językach mniejszości;
10. uwzględniając między innymi niewielką liczbę obywateli Unii zamieszkujących w innym państwie członkowskim niż kraj pochodzenia i korzystających z prawa do głosowania lub kandydowania w wyborach europejskich bądź lokalnych w miejscu zamieszkania, a także w świetle praktycznych przeszkód, na które zbyt często napotykają potencjalni wyborcy przy korzystaniu z należnych im praw, wyraża przekonanie, że wybory europejskie w 2009 r. należy postrzegać jako szansę na przygotowanie i zastosowanie paneuropejskiego planu działania mającego na celu rozwinięcie u obywateli Unii poczucia unijnej tożsamości oraz zwiększenie świadomości w zakresie przysługujących im praw;
11. wzywa kobiety do szerszego uczestnictwa w polityce i podejmowaniu decyzji, a także do promowania integracji europejskiej; uważa, że aby to osiągnąć, kobiety muszą stanowić docelową grupę jaśniej sprecyzowanych kampanii uświadamiających, mających na celu umożliwienie im pełnego korzystania z praw obywateli Unii oraz większe zaangażowanie w ugrupowaniach politycznych, w polityce, a także w ramach działalności władz lokalnych w państwach ich pobytu;
12. wskazuje na potrzebę prowadzenia lepszych i bardziej skutecznych kampanii informacyjnych, promujących prawa wynikające z obywatelstwa Unii wśród młodzieży, takich jak wprowadzenie „programu obywatelstwa” w szkołach i na wyższych uczelniach w celu przygotowania młodszego pokolenia do aktywnego obywatelstwa;
13. jest zdania, że państwa członkowskie powinny włączyć europejski wymiar do programów nauczania dla szkół podstawowych i średnich;
14. wzywa europejskie uczelnie wyższe do podjęcia w ramach swoich środków wszelkich

działań finansowych w celu zwiększenia odsetka studentów uczestniczących w wymianach w ramach programu Erasmus;

15. wzywa Komisję, by zaproponowała kolejne skonsolidowane i wyjaśniające dyrektywy, które ulepszą swobodny przepływ i inne prawa obywateli Unii w innych obszarach, w tym w dziedzinie mobilności zawodowej, przenoszenia rent i emerytur oraz praw socjalnych, a także wzajemnego uznawania tytułów i kwalifikacji zawodowych;
16. zwraca uwagę, że nie będzie można w pełni korzystać z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium UE, dopóki – poza innymi środkami – nie zostanie wprowadzony skuteczny system uznawania kwalifikacji zawodowych; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach swoich właściwości umożliwiły większej liczbie obywateli Unii, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe zdobyte w jednym państwie członkowskim, przyjmowanie do odpowiedniego zawodu w innym państwie członkowskim oraz wykonywanie tego zawodu na tych samych warunkach, co obywatele tego kraju;
17. wzywa państwa członkowskie, aby dokonały przeglądu krajowego ustawodawstwa dotyczącego obywatelstwa i zbadały możliwości ułatwienia obcokrajowcom nabycia obywatelstwa i korzystania z pełni praw, eliminując tym samym dyskryminację obcokrajowców, zwłaszcza będących obywatelami Unii;
18. uważa, że należałoby pobudzić wymianę doświadczeń w zakresie systemów naturalizacji istniejących w różnych państwach członkowskich z myślą o uzyskaniu lepszej koordynacji kryteriów kwalifikowalności i procedur nabywania obywatelstwa Unii – bez naruszania kompetencji poszczególnych państw członkowskich do określania sposobów nabywania i utraty obywatelstwa – a także o ograniczeniu przypadków dyskryminacji, właściwej dla poszczególnych systemów prawnych;
19. uważa, że osoby nieposiadające przynależności państwowej na stałe zamieszkałe w państwach członkowskich znajdują się w Unii Europejskiej w wyjątkowym położeniu; jest zaniepokojony, iż niektóre państwa członkowskie wysuwają wobec takich osób bezpodstawne żądania lub stawiają im wymagania, które mogą nie być bezwzględnie konieczne do uzyskania obywatelstwa; w tym kontekście wzywa odnośnie państwa członkowskie do systematycznego wdrażania właściwych rozwiązań opierających się na zaleceniach organizacji międzynarodowych; uważa, że bezpaństwowcy, którzy na stałe zamieszkują w państwach członkowskich, powinni mieć prawo do głosowania w wyborach lokalnych;
20. przypomina państwom członkowskim, władzom lokalnym i imigrantom, że wszystkie punkty podstawowych wspólnych zasad w sprawie integracji imigrantów w Unii Europejskiej (14615/04) muszą być stosowane w równym stopniu;
21. uznaje integrację imigrantów za podstawowy warunek korzystania przez nich z praw w państwach pobytu; wzywa więc państwa członkowskie, aby niezwłocznie i całkowicie wdrożyły zalecenia ustanowione w komunikacie Komisji z dnia 1 września 2005 r. pt. „Wspólna agenda na rzecz integracji. Ramy integracji obywateli państw trzecich w Unii Europejskiej” (COM(2005)0389);
22. uważa, że UE i państwa członkowskie są wspólnie odpowiedzialne za promowanie integracji Romów jako obywateli Unii, tak aby umożliwić im pełne korzystanie z zachęt

przewidywanych przez UE dla wszystkich inicjatyw, których celem jest promowanie ich praw oraz integracja ich społeczności w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, czy też udziału obywatelskiego;

23. zaznacza, że obywatelstwo Unii obejmuje obowiązki, a nie tylko prawa; zwraca szczególną uwagę na obowiązek przestrzegania prawa kraju, w którym mieszka dany obywatel Unii, oraz poszanowania kultury innych narodów;
24. podkreśla, że problemy językowe czy umiejętność porozumiewania się nie powinny być wykorzystywane jako podstawa do odmowy dostępu do uprawnień socjalnych, które dana osoba może posiadać jako rezydent państwa członkowskiego, w tym do prawa do świadczeń socjalnych przyznawanych przez władze krajowe bądź lokalne;
25. wzywa Komisję do zbadania roli i postępowania krajowych służb zajmujących się opieką społeczną nad dziećmi, aby zapewnić przestrzeganie zasad równości i niedyskryminowania obywateli Unii; podkreśla, że rodzicom należy zezwalać na rozmowę z dziećmi w ich języku ojczystym, a odnośne służby nie powinny wykorzystywać przynależności państwowej czy języka jako podstawy do odmowy rodzicom kontaktów z ich dzieckiem;
26. ponownie wzywa państwa członkowskie do przestrzegania prawa obywateli Unii do podróżowania po Unii z ważnym krajowym dokumentem tożsamości lub z ważnym paszportem oraz do nieograniczania takiego przepływu ze względów bezpieczeństwa czy innych, szczególnie w odniesieniu do podróży drogą powietrzną i morską;
27. wzywa państwa członkowskie i władze lokalne do przyjmowania dalszych środków w celu ułatwiania przepływu obywateli Unii między państwami członkowskimi, szczególnie w odniesieniu do takich kwestii praktycznych, jak między innymi wydawanie dokumentów pobytowych, pozwoleń na pracę, transfer rejestracji pojazdów, uznawanie polis ubezpieczeniowych osób i pojazdów wydanych w innym państwie członkowskim, przenoszenie rejestrów medycznych, czy jasne zasady zwrotu wydatków zdrowotnych, które bardzo często nie są prawidłowo rozstrzygane mimo wysiłków w zakresie zharmonizowania ich na szczeblu UE; ponadto wzywa Komisję do gromadzenia wszelkich istotnych informacji i udostępniania ich obywatelom Unii;
28. zaleca ukończenie tworzenia europejskiej przestrzeni sprawiedliwości w celu zagwarantowania, że transgraniczne aspekty obywatelstwa związane z życiem osobistym i rodzinnym będą mogły być skutecznie chronione przez wspólne przepisy z zakresu międzynarodowego prawa prywatnego; w tym celu nalega, by Komisja stworzyła spójną strategię i złożyła konieczne wnioski legislacyjne;
29. wzywa Komisję do udostępnienia funduszy na szkolenia lokalnych i regionalnych urzędników z państw członkowskich zajmujących się migrantami wewnątrzunijnymi z zakresu podstawowych zagadnień prawodawstwa WE, które ma zastosowanie we właściwych dla nich obszarach, oraz do udzielania administracjom pomocy w odpowiadaniu na pytania dotyczące ewentualnych różnic oraz sprzeczności prawa krajowego i prawa WE; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje utworzoną przez Komisję sieć rozwiązywania problemów online SOLVIT i wzywa do jej dalszego ulepszania i promowania; wyraża nadzieję, że poprzez zwiększenie zasobów ludzkich i nakładów finansowych państwa członkowskie pomogą wzmocnić krajowe ośrodki SOLVIT; wzywa władze lokalne i regionalne oraz państwa członkowskie do współpracy przy wymianie dobrych praktyk oraz przy znajdowaniu skutecznych metod rozpatrywania

sytuacji migrantów wewnątrzspółnotowych;

30. wyraża przekonanie, że usługa Europe Direct powinna być wśród obywateli szerzej propagowana, a co za tym idzie zaleca, by Komisja podjęła się koordynacji ogólnośpółnotowej kampanii medialnej; wzywa Komisję do monitorowania wzrostu liczby stron internetowych odnoszących się do usługi Europe Direct oraz do sieci SOLVIT, a także do skoncentrowania kluczowych informacji i kontaktów w zakresie konkretnych stron referencyjnych;
31. wzywa Komisję do wypracowania Europejskiej Karty Praw Konsumenta w celu zapewnienia obywatelom łatwego dostępu do informacji z zakresu najpowszechniejszych problemów;
32. z zadowoleniem przyjmuje przygotowany przez Komisję Europejską „Plan działań dotyczący zintegrowanego podejścia do zapewnienia obywatelom i przedsiębiorstwom usług pomocy z zakresu wspólnego rynku” (SEC(2008)1882), który pozwoli na uniknięcie fragmentaryzacji punktów kontaktowych, a także, w nawiązaniu do postanowień dyrektywy w sprawie usług¹, zachęca do ustanowienia w każdym z państw członkowskich punktów kontaktu zbiorczego z zakresu usług i dóbr;
33. przypomina państwom członkowskim i władzom lokalnym, że koncepcja obywatelstwa Unii obejmuje zasadę niedyskryminacji wszystkich obywateli Unii, a nie tylko obywateli danego państwa członkowskiego; nalega, by Komisja pogłębiła swą analizę sytuacji migrantów wewnątrz UE i podjęła odpowiednie działania w celu zagwarantowania im rzeczywistego korzystania z praw obywateli Unii;
34. zwraca uwagę, że prawo do swobodnego przemieszczania się jest podstawą obywatelstwa Unii, dlatego uważa za wysoce niepokojące, iż żadne z państw członkowskich do tej pory nie wdrożyło w pełni i należycie dyrektywy w sprawie swobodnego przepływu;
35. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji w zakresie rozpowszechniania znajomości nowych zasad określonych w dyrektywie w sprawie swobodnego przepływu, w tym publikację „Wytycznych dotyczących tego, jak w najlepszy sposób skorzystać z dyrektywy 2004/38/WE”, ubolewa jednak nad faktem, że 16 000 egzemplarzy tych wytycznych, opublikowanych w 19 językach, to zbyt mało w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców UE; wzywa Komisję do dopilnowania, by informacje te były szeroko dostępne dla władz lokalnych i regionalnych, które są pierwszym źródłem takich informacji dla wielu obywateli, gdyż to na szczeblach lokalnych pojawia się większość problemów i dochodzi do większości przypadków naruszeń praw obywateli Unii;
36. podkreśla, że swoboda przemieszczania się i osiedlania, która odgrywa znaczącą rolę w przypadku obywatelstwa Unii, ma olbrzymi wpływ na życie rodzinne oraz wybory podejmowane przez kobiety w zakresie wykształcenia i zawodu; dlatego też zachęca Komisję Europejską do rozważenia specyficznych potrzeb kobiet w tym obszarze;
37. przypomina o przepisach dyrektywy w sprawie swobodnego przepływu, która daje obywatelom Unii prawo do przebywania w innym państwie członkowskim pod warunkiem, że nie stanowią oni obciążenia dla systemu pomocy społecznej; zauważa jednak, że państwa

¹ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

członkowskie powinny postępować zgodnie z orzeczeniami Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości¹, które dla celów stosowania przedmiotowej dyrektywy zawierają interpretację znaczenia sformułowania „wystarczające środki”;

38. wzywa Komisję, aby przeprowadziła staranną ocenę w celu ustalenia, czy przepisy i praktyki stosowane w poszczególnych państwach członkowskich nie naruszają praw przyznanych obywatelom Unii na mocy Traktatu WE i dyrektywy w sprawie swobodnego przepływu, zwłaszcza w odniesieniu do pojęć: „wystarczające środki”, „nieracjonalne obciążenie dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim”, „poważne względy porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego” oraz „nadrzędne względy bezpieczeństwa publicznego”; ponadto wzywa Komisję, aby upewniła się, że na poziomie praktycznym działają zabezpieczenia proceduralne, którym towarzyszą ustalenia dotyczące ochrony prawnej oraz możliwość sądowego odwołania się od decyzji o wydaleniu; zwraca uwagę, że należy ściśle interpretować wszelkie ograniczenia podstawowego prawa do swobodnego przemieszczania się;
39. wzywa państwa członkowskie, aby wdrażając prawo do swobodnego przemieszczania się nie obciążały obywateli Unii i członków ich rodzin biurokracją, której rozmiary nie miałyby wyraźnego uzasadnienia w świetle dyrektywy w sprawie swobodnego przepływu i byłyby sprzeczne z prawem wspólnotowym oraz zakłócałyby korzystanie z prawa, które – pomijając kwestię przeprowadzania procedur administracyjnych – zostało jako takie przewidziane w Traktacie WE; zwraca uwagę państwom członkowskim, że mają obowiązek ułatwienia zakończenia procedur administracyjnych związanych z korzystaniem z prawa do swobodnego przemieszczania się;
40. wzywa państwa członkowskie, aby nie przyjmowały aktów legislacyjnych nakładających na obywateli Unii kary o nadmiernie surowym lub dyskryminującym charakterze, jak np. pozbawienie wolności w przypadku wydalenia z terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, powoływanie się na okoliczności obciążające ze względu na fakt, że obywatel Unii, który popełnił przestępstwo, uprzednio nielegalnie przebywał w innym państwie członkowskim, lub automatyczne wydalenie obywatela Unii za popełnienie przestępstwa;
41. z dużym zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, aby wprowadzić do programu sztokholmskiego środki mające na celu rozwiązanie problemów, z jakimi borykają się obywatele Unii na poszczególnych etapach życia w UE; zwraca się do Komisji, aby w tym kontekście przedstawiła odpowiednie środki, również w dziedzinie prawa cywilnego, pozwalające na ostateczne wdrożenie zasady równego traktowania nie tylko w odniesieniu do towarów, kapitału i usług, ale także do osób, bez rodzajów dyskryminacji wymienionych w art. 13 Traktatu WE, ponieważ obecna sytuacja jest dyskryminująca, stanowi przeszkodę w swobodnym przemieszczaniu się i stoi w sprzeczności ze wspólnymi europejskimi wartościami, jakimi są równość i brak dyskryminacji;
42. uważa, że przyznanie prawa do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim pobytu jest niezbędnym warunkiem jakiegokolwiek skutecznej polityki w zakresie integracji;
43. wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, by wszyscy obywatele Unii zamieszkujący

¹ Między innymi sprawy: C-424/98, *Komisja przeciwko Republice Włoskiej*, oraz C-184/99, *Grzelczyk*.

w innym państwie członkowskim niż kraj pochodzenia otrzymywali wszelkie niezbędne informacje związane z ich prawem do głosowania w wyborach lokalnych i europejskich;

44. wyraża ubolewanie, że niewielu obywateli Unii mieszkających w państwach członkowskich innych niż ich własne korzysta z prawa do głosowania czy kandydowania w wyborach europejskich bądź lokalnych w swoim miejscu zamieszkania; odnotowuje przeszkody praktyczne, wobec których zbyt często stają potencjalni głosujący przy wykonywaniu swoich praw; nalega, by z myślą o nadchodzących wyborach europejskich w 2009 r. Komisja, państwa członkowskie i władze lokalne rozpoczęły paneuropejskie, skuteczne kampanie informacyjne na temat praw wyborczych obywateli Unii i udzielały praktycznych porad, jak z nich korzystać na szczeblu lokalnym;
45. wzywa państwa członkowskie do rozpoczęcia w krajowych i lokalnych mediach, w tym w telewizji, radiu i Internecie, kampanii informacyjnych w urzędowych językach UE w celu informowania obywateli Unii o przysługującym im prawie do głosowania i kandydowania w wyborach, a także o procedurach rejestracji, które powinny być jak najprostsze;
46. z zadowoleniem przyjmuje podjętą przez Komisję zmianę dyrektywy Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami¹, wskutek czego należy podjąć kroki w celu ograniczenia kosztów ponoszonych przez kandydatów i państwa członkowskie;
47. wzywa do przeprowadzenia we wszystkich państwach członkowskich koniecznych reform europejskich procedur wyborczych w celu ich ujednolicenia i wypracowania sposobów propagowania aktywnego obywatelstwa Unii, a także wzywa do przeprowadzenia odpowiednich kampanii informacyjnych po zakończeniu tych reform;
48. zauważa, że istnieją znaczące rozbieżności w odniesieniu do obywateli Unii mieszkających w innym niż własne państwo członkowskie, dotyczące praw do głosowania w krajowych wyborach parlamentarnych w kraju pochodzenia; ubolewa, że wielu obywateli Unii jest tym samym pozbawionych prawa wyborczego zarówno w kraju pochodzenia, jak i w kraju pobytu; nalega na współpracę państw członkowskich, umożliwiającą wyborcom przebywającym poza swoim państwem członkowskim pochodzenia korzystanie z pełni praw wyborczych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania w oparciu o wystarczającą liczbę punktów wyborczych obejmujących całe terytorium i prostszą rejestrację głosujących; ponadto wzywa państwa członkowskie do przyjęcia niezbędnych przepisów prawnych gwarantujących prawo do głosowania wszystkim obywatelom Unii, którzy w czasie odbywania się krajowych wyborów parlamentarnych przejeżdżają przez inne państwo członkowskie niż kraj pochodzenia;
49. uważa, że wzrost znaczenia i rozwój partii politycznych na szczeblu europejskim jest najskuteczniejszą metodą uzasadnienia prawa do kandydowania w wyborach obywateli Unii, którzy mieszkają w jednym państwie członkowskim i posiadają obywatelstwo innego państwa członkowskiego; w związku z tym wyraża nadzieję na wzmocnienie ogólnoeuropejskich partii, zwłaszcza dzięki większemu wsparciu finansowemu;
50. zwraca się do Komisji, Rady i państw członkowskich, aby poprawiły rzeczywistość

¹ Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34.

skuteczność art. 19 traktatu WE, gwarantując wszystkim obywatelom Unii prawo do wstępowania do partii politycznych w państwie członkowskim, w którym posiadają miejsce zamieszkania;

51. uważa, że obywatelstwo Unii gwarantuje takie same prawa wszystkim obywatelom Unii niezależnie od tego, czy ich miejsce zamieszkania znajduje się w samej Unii, czy w kraju trzecim; wzywa Komisję, aby przeanalizowała sytuację obywateli Unii zamieszkujących poza terytorium UE oraz podjęła odpowiednie kroki w celu zagwarantowania, że ich prawa związane z obywatelstwem zaczną być przestrzegane;
52. przypomina, że na podstawie art. 20 Traktatu WE obywatele Unii na terytorium kraju trzeciego, gdzie państwo członkowskie, którego są obywatelami, nie ma swojego przedstawicielstwa, są uprawnieni do ochrony dyplomatycznej i konsularnej władz każdego z państw członkowskich na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa, i podkreśla znaczenie tego postanowienia jako zasadniczej kwestii związanej z uznaniem zewnętrznego wymiaru obywatelstwa Unii;
53. z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony przez Komisję w komunikacie z dnia 5 grudnia 2007 r. plan działań na lata 2007–2009 – Działania Unii Europejskiej na rzecz efektywnej ochrony konsularnej w krajach trzecich (COM(2007)0767); wzywa państwa członkowskie i Komisję do dalszego wprowadzania w życie zaleceń zawartych w Zielonej księdze Komisji z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie ochrony dyplomatycznej i konsularnej obywateli Unii Europejskiej w krajach trzecich (COM(2006)0712) oraz w rezolucji Parlamentu w tej samej sprawie z dnia 11 grudnia 2007 r.¹;
54. wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do wydrukowania treści art. 20 Traktatu WE w paszportach krajowych obok informacji krajowych, do czego nawoływano w sprawozdaniu Michela Barniera i konkluzjach Rady z dnia 15 czerwca 2006 r.; wzywa Komisję do przekazania biuram paszportowym we wszystkich państwach członkowskich broszury określającej te prawa i w ogólnym zarysie środki wspierające art. 20 Traktatu WE; domaga się, by broszury te rozdawać osobom odbierającym nowy paszport; wzywa Komisję do utworzenia strony internetowej na portalu „Europa”, zawierającej praktyczne informacje na temat ochrony konsularnej oraz ułatwiającej dostęp do publikowanych przez państwa członkowskie wskazówek dla podróżnych, o co apelowała Komisja w planie działania z 2007 r.;
55. wzywa Komisję do utworzenia bezpłatnego numeru telefonu, widocznego w paszporcie obok treści art. 20, pod którym w nagłym przypadku obywatele Unii będą mogli uzyskać informacje w swoim języku na temat konsulatów państw członkowskich, a także potrzebną im pomoc;
56. wzywa Komisję i Radę do przyjęcia kolejnych dyrektyw i innych środków w celu wzmocnienia wspólnotowego dorobku prawnego w dziedzinie ochrony dyplomatycznej i konsularnej oraz do uchwalenia prawnie wiążących przepisów na rzecz wdrażania art. 20 Traktatu WE;
57. wzywa Unię do przyjmowania dalszych środków w celu ochrony jej obywateli w krajach trzecich, w tym do inicjowania działań ukierunkowanych na zapobieganie wykonywaniu kary śmierci na obywatelach Unii;

¹ Dz.U. C 323 E z 18.12.2008, s. 120.

58. wzywa państwa członkowskie, aby właściwie dopełniały obowiązku określonego w art. 20 Traktatu WE, ustanawiając między sobą niezbędne reguły oraz podejmując rokowania międzynarodowe wymagane do zapewnienia ochrony obywateli Unii poza terytorium Unii Europejskiej, przy zwróceniu przy tym szczególnej uwagi na zatwierdzenie wiążących protokołów działań, które mają stosować służby konsularne w krajach trzecich w nagłych przypadkach lub w sytuacji kryzysu bezpieczeństwa lub kryzysu humanitarnego;
59. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ostatnim czasie Rada przyjęła wytyczne dotyczące wdrożenia koncepcji państwa wiodącego w stosunkach konsularnych¹ dla wyznaczenia w razie poważnego kryzysu państwa wiodącego, a także domaga się szerszej interpretacji art. 20 w odniesieniu do ochrony konsularnej i dyplomatycznej, rzeczywiście przyznawanej obywatelom Unii;
60. wzywa Komisję, by w imieniu wszystkich państw członkowskich i obywateli Unii kontynuowała negocjacje z krajami trzecimi w sprawie ruchu bezwizowego; dostrzega swoistą niesprawiedliwość w tym, że niektórzy obywatele Unii nadal są objęci wymogami wizowymi, podczas gdy inni mogą podróżować w ramach krajowych programów bezwizowych;
61. uważa, że status prawa do składania petycji jako prawa podstawowego obywateli Unii wymaga, by Komisja podawała przynajmniej wystarczające powody niezastosowania się do zalecenia Parlamentu;
62. wzywa Radę i Komisję do zacieśnienia współpracy z Komisją Petycji Parlamentu Europejskiego i Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich, aby wszyscy obywatele Unii mogli w bardziej skuteczny sposób korzystać ze swoich praw;
63. z zadowoleniem przyjmuje powołanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz przyjęcie decyzji Rady 2007/252/WE z dnia 19 kwietnia 2007 r. ustanawiającej na lata 2007–2013 program szczegółowy „Prawa podstawowe i obywatelstwo” jako część programu ogólnego „Prawa podstawowe i sprawiedliwość”², którego celem jest promowanie rozwoju społeczeństwa europejskiego opartego na poszanowaniu praw podstawowych, w tym praw wynikających z obywatelstwa Unii;
64. wzywa parlamenty krajowe do większego zaangażowania w rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; współpraca między parlamentami krajowymi a instytucjami UE powinna ułatwiać dostosowanie krajowego ustawodawstwa i krajowych praktyk podczas wdrażania prawa UE, a także poprawiać komunikację z obywatelami, uświadamiając im, jakie prawa wiążą się ze statusem obywatela UE;
65. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, jak również parlamentom i rządów państw członkowskich.

¹ Dz.U. C 317 z 12.12.2008, s. 6.

² Dz.U. L 110 z 27.4.2007, s. 33.